

XX-3004

Seat No. _____

First Year LL. B. Examination

April/May – 2003

Environmental Law

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : જમણી બાજુનાં અંક કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

૧ સુપ્રિમ કોર્ટની પર્યાવરણનાં સંરક્ષક તરીકેની ભૂમિકાની વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો. ૧૬

અથવા

૧ અવાજ નાં પ્રદૂષણનો અર્થ, વિસ્તાર સ્વરૂપ તથા ઉદ્ગમસ્થાનો જણાવો, અને તેની ૧૬
અસરો ટૂંકમાં સમજાવો.

૨ પોષણક્ષમ વિકાસ એટલે શું તે રીયોડી'જનેરો ખાતે યોજાઈ ગયેલ વિશ્વ શિખર ૧૬
પરિષદ 1992નાં સંદર્ભમાં સમજાવો.

અથવા

૨ સૃષ્ટિ વિજ્ઞાન, સૃષ્ટિ પદ્ધતિ અને જીવજોત અટલે શું તે સમજાવો. ૧૬
સૃષ્ટિ વિજ્ઞાનની સમતુલાનાં ખ્યાલની ચર્ચા કરો.

૩ વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો : (ગમે તે ચાર) ૨૦

(અ) “બંધારણનાં 42 મા સુધારા પછી પર્યાવરણીય કાયદાઓને વેગ મળેલ છે.”
ચર્ચા કરો.

(બ) કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડ.

(ક) પર્યાવરણ સુરક્ષા ધારો, 1986 ઘડવાની જરૂરિયાત અને આ ધારામાં સમાવિષ્ટ
પ્રદૂષણ અટકાવવાનાં ઉપાયો.

(ડ) સ્ટોકહોમ કોન્ફરન્સ.

(ઈ) હવા પ્રદૂષણ ધારા હેઠળ ગુનાઓ.

(ચ) પર્યાવરણ અને પર્યાવરણ પ્રદૂષણ.

- ૪ ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે ત્રણ) ૧૬
- (અ) હવાનાં પ્રદૂષકો
- (બ) વન્ય પ્રાણી સંરક્ષણ ધારા હેઠળ વન્ય પ્રાણીઓની શિકારબંધીની જોગવાઈઓ
- (ક) પર્યાવરણીય પ્રયોગશાળાઓ
- (ડ) ફેક્ટરીઝ એક્ટ, ૧૯૪૮ હેઠળ જોખમી પદાર્થોને લગતી જોગવાઈઓ
- (ઈ) હવા (પ્રદૂષણ) ધારા હેઠળ નમૂના એકત્રિત કરવાની પદ્ધતિ.
- ૫ ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે ચાર) ૧૬
- (અ) ભારતનાં પર્યાવરણ સંરક્ષણ અંગે જરૂરી પગલાં
- (બ) રાષ્ટ્રીય પર્યાવરણ ટ્રિબ્યુનલ
- (ક) પબ્લિક લાયબલિટી ઈન્સ્યોરન્સ એક્ટ, ૧૯૮૧ હેઠળ “નિરપેક્ષ જવાબદારી”નો સિદ્ધાંત
- (ડ) વન્ય ધારા હેઠળ ‘આરક્ષિત વન’
- (ઈ) “પ્રદૂષણ કર્તા ચૂકવે” સિદ્ધાંત
- (ચ) વન્ય પેદાશોની હેરફેર પર નિયંત્રણ.
- ૬ ગમે તે બેની વિસ્તૃતમાં ચર્ચા કરો : ૧૬
- (અ) મ્યૂનિસિપલ કાઉન્સિલ રતલામ વિ. વર્ધચિંદ (AIR 1980 SC 1622)
- (બ) એમ. સી. મહેતા. વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા
(ગંગા પ્રદૂષણ – ચર્મ ઉદ્યોગ કેસ) (AIR 1988 SC 1037)
- (ક) યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિ. યુનિયન કાર્બાઈડ કોર્પોરેશન
(ભોપાલ ગેસ લીકેજ કેસ)
- (ડ) ઈન્ડિયન કાઉન્સિલ ફોર એન્વાયરો-લિગલ એક્શન વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા
(1196) 3 SCC 212).

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures to the right indicate **full** marks.

1 Discuss role of the Supreme Court as protector of Environment. **16**

OR

1 Describe the meaning, object, and source of noise pollution. Discuss its effect in short. **16**

2 Explain in detail the term Sustainable Development with reference to the U.N. Declaration made at *Rio de' Jainero* Conference, 1992. **16**

OR

2 Explain the terms Ecology, Eco-system and Biosphere. Discuss the concept of "Balance in Ecology." **16**

3 Discuss in detail : (any **four**) **20**

(a) "42nd Constitutional Amendment has given boost to Environment Laws." Discuss

(b) Central Pollution Control Board.

(c) Need to enact Environment Protection Act, 1986 and remedies to prevent pollution under it

(d) Stockholm Conference.

(e) Offences under the Air (Prevention and control of Pollution) Act, 1981.

(f) Environment and Environment Pollution.

4 Write short notes : (any **three**) **16**

(a) Air Pollutants

(b) Prohibition of hunting of wild animals under Wild Life Protection Act

(c) Environmental Laboratories

(d) Special provisions related to hazardous substances under the Factories Act, 1948

(e) Procedure to collect sample under the Air Act.

- 5** Write short notes : (any **four**) **16**
- (a) Steps to protect India's Environment
 - (b) National Environment Tribunal
 - (c) Principle of "No fault liability" under the Public Liability Insurance Act, 1991
 - (d) 'Reserved Forest' under the Forest Act
 - (e) Polluter Pays Principle
 - (f) Restriction on transportation of Forest Produce.
- 6** Discuss any **two** in detail : **16**
- (a) *Municipal Council, Ratlam V/s. Vardhichand*
(AIR 1980 SC 1622)
 - (b) *M. C. Mehta V/s. Union of India*
(Ganga Pollution-Tennaries Case) (AIR 1988 SC 1037)
 - (c) *Union of India V/s. Union Carbide Corporation*
(Bhopal Gas Leakage Case)
 - (d) *Indian Council for Enviro-Legal Action V/s Union of India*. [(1996) 3 SCC 212].
-